

Oponentský posudek Dizertační práce

Autor práce: David Klimeš

Název práce: **Pronikání zábavy do zpravodajského paradigmatu, její reflexe a vliv na veřejnou sféru**

Autor posudku: PhDr. Tomáš Trampota, PhD.

Autor přichází s důležitým tématem týkajícím se smazávání hranic funkcí mediálně šířených obsahů v současných médiích. Termín *infotainment* označující prolínání obsahů s primární funkcí informovat a obsahů s primární funkcí bavit je v oblasti mediálních studií skloňován již několik dekad, zejména ve vztahu s nástupem a dominancí televize a v souvislosti s technologicko- deterministickým přístupem (e.g. Postman) poukazujícím (mimo jiné) na technologickou předpojatost (bias) televize se sklonem bavit namísto informovat.

I přes snahu text logicky strukturovat působí některé části disertační práce neuspořádaně – například kapitola *1.1. Rysy infozábavy a důležitost kontextu* je psána velmi povrchně a nenabízí dostatečný teoretický vhled do podtématu nabízeného názvem (pod)kapitoly. Poněkud nepochopitelně se tomuto tématu více věnuje následující (pod)kapitola nazvaná *1.2. Ohrožuje infozábava veřejnou sféru?*

I přes relativně bohatou literaturu, ze které autor čerpal, absentují některé důležité zdroje. Například sborník editovaný autory Sparks a Tulloch *Tabloid Tales*, případně kniha Johna Langer *Tabloid Television*. V pojednání o veřejné sféře (podkapitola 1.2) bych předpokládal hlubší vhled do daného konceptu. Autor vůbec nepracuje se sborníkem editovaným Calhounem *Habermas and Public Sphere*, který vyšel při příležitosti vydání britského překladu Habermasovy práce. Domnívám se, že pokud se autor v rámci disertační práce rozhodne pracovat s některým z klíčových teoretických konceptů, měl by čtenáři zpřístupnit hlubší a zároveň kritičtější vhled do daného konceptu. Pasáž věnovaná kritice Habermasova konceptu je celkově dost povrchní, absentuje například feministická kritika (e.g. Frazer, McLaughlin), historická kritika Pinterova, kritiky Verstraetena a dalších autorů. Za zmínku by samozřejmě stála i práce autorů Crossley a Roberts *After Habermas*. Podobnou povrchnost přináší také pojednání o mediataci - absentuje kniha Shoemaker(ové) a Reese *Mediating the Message*.

Kvalitně a poměrně zevrubně je zpracována kapitola *1.3. Infozábava jako produkt měnících se vztahů médií a politiky*. Přínosem je, že se autor neopírá jen o zahraniční zdroje k tématu, ale pokouší se i o shrnutí české reflexe (kapitola 1.5.).

Jen výjimečně autor sáhnul k publicisticky hodnotící naraci na úrovni *common sence teorie* – děje se tak na str. 33, kde Klimeš píše: „... byla patrná například u talk show Uvolněte se, prosím moderátora Jana Krause, který v nekorektní a nevyvážené debatě s veřejně známými hosty...“. Na následující straně autor podobně tvrdí: „... jako jsou Otázky Václava Moravce či pořad 168 hodin, které se posouvají k čím dál interpretativnějšímu či zábavnímu zpracování...“ Toto tvrzení přitom není doloženo výzkumem či analýzou.

Některá tvrzení působí v odborném diskurzu příliš povrchně. Například na straně 5 autor tvrdí: „Zezábavňování zpravodajství lze tedy historicky dovést minimálně do časů Antiky, není to však příliš smysluplné.“ (str. 5) Může autor doložit, které komunikační výstupy Antiky autor vnímá

jako „zpravodajské“? Samozřejmě datovat kořeny (téměř jakéhokoliv jevu) do Antiky je oblíbeným intelektuálním rituálem, nemělo by se tak ale dít bezobsažně a čistě ornamentálně.

V úvodní části práce postrádám jasnější definici toho, co lze vnímat jako zábavu a co jako informování. Autor by se měl, před tím, než začne pracovat s přemostujícím termínem infozábava, pokusit o definici termínu ideálních typů obou funkcí médií – bavit a informovat.

Koncepce kvalitativní sondy (str. 38 a dále) je zajímavá a svým způsobem se pohybuje na metajazykové úrovni. Při stanovení hypotézy autor předpokládá, že proměna užívání sledovaných termínů (například bulvarizace) v mediálním diskurzu odráží proměnu médií. Což je zpochybnitelné. Proměna frekvence užívání termínů označujících jednání médií může mít také konstruktivistický charakter a nemusí být věrohodně reflektující popisovanou skutečnost. Zjištění užívání konceptů a spojitostí jsou nicméně přínosná a zajímavá (například užívání termínu bulvarizace v souvislosti s typem média apod.). Limitem je, že autor explicitně nepopisuje metodu kvalitativní sondy. Kvalitativní sonda je překvapivě zařazena do teoretické části práce namísto části výzkumné.

Výzkumná část práce začíná poněkud nelogicky popisem tematicky zcela odlišného výzkumu společnosti Media Tenor (neutralita prezentace politických stran). V kapitole 3. *Česká média: nástup zpravodajského paradigmatu, interpretativnosti a zábavy* autor pracuje s výzkumy společnosti Media Tenor, bylo by vhodné (alespoň do poznámky pod čarou) pojednat o metodice daných výzkumů a omezení platnosti přebíraných výzkumů.

Výzkumná část práce se bohužel věnuje teoreticky pojednanému problému jen omezeně. Autor si všímá zejména vztahu titulků a textu zpráv a posléze aplikuje metodiku analýzy diskurzu R. Wodakové. Autor si zvolil obtížně analyzovatelné téma – ještě obtížnější při absenci vymezení hranic zábavnosti a hranic informativnosti. To se svým způsobem ukazuje u výzkumné části, kde není jasné co autor vlastně hledá a zjištění působí parciálně a zkratkovitě. To nicméně vychází z jen těžko operacionalizovatelného tématu práce. I tak je předložená práce inspirativní a přináší řadu otázek.

Po formální stránce je text zpracován velmi kvalitně. Jazykové nesrovnalosti se vyskytují spíše výjimečně (na str. 48 autor užívá termín „kodér“ namísto vhodnějšího „kódovač“).

I přes zmíněné dílčí nedostatky autor prezentuje velmi ucelenou práci, která je pro zpracování dané problematiky přínosem. Práci **doporučuji** k obhajobě.

PhDr. Tomáš Trampota, PhD.